

Linjaukset palkkatukityöllistämistä ja yhteistyöstä kolmannen sektorin kanssa

TYJ 19.12.2024 § 16
957/14.07.00/2024

Valmistelija

Elinvoima- ja työllisyysjohtaja Janne Weander,
janne.weander@savonlinna.fi, p. 050 313 9977

Selostus

Palkkatuetun työn tarkoituksena on useimmiten parantaa työttömän työnhakijan ammatillista osaamista ja edistää työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Avoimille työmarkkinoille työllistymisellä tarkoitetaan työllistymistä ilman julkisista varoista työnantajalle maksettavaa kompensatiota. Palkkatuella edistetään myös alentuneesti työkykyisten sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkään työttömänä olleen mahdollisuuksia saada työtä ja osallistua työelämään. Vuodelle 2025 työllisyysalue on varannut palkkatukeen 445 000 euron määrärahan.

Palkkatukityön taloudellinen kannattavuus kuntien kannalta on laskemassa merkittävästi kahdesta syystä. Ensimmäinen syy on, että kunnat maksavat tulevaisuudessa itse palkkatuet TE-palveluiden siirtyessä kunnille. Aiemmin palkkatuet on maksanut valtion TE-toimisto. Toisena syynä on, ettei palkkatukityö kerrytä enää työssäoloehdotta kuin poikkeustapauksissa. Tästä syystä kuntien työttömyysturvan maksuosuuteen liittyvät kertymät eivät nollaannu palkkatukijaksoilla osatyökykyisiä ja yli 60-vuotiaita pitkäaikaistyöttömiä lukuun ottamatta. Palkkatukityö kerryttää työssäoloehdotta vuoden 2025 alusta (HE 13/2024) ainoastaan 10 kuukauden jälkeen ja työssäoloehdon täyttymisessä huomioitaisiin ainoastaan 75 prosenttia työssäoloehdotta kerryttävistä kuukausista. Palkkatukityötä ei siis enää kannata käyttää taloudellisesta näkökulmasta sellaisiin työsuhteisiin, jotka eivät johda työsuhteiden jatkumiseen tai työllistymisiin avoimille työmarkkinoille.

Kolmannen sektorin työllisyysperusteiden rahoituksen kannalta merkittävää on myös se, ettei vuoden 2025 alussa voimaantuleva uusi kuntien työttömyysturvan maksuosuuslistalta poistuminen siirtymällä palveluihin. Aiemmin kuntien ei ole täytynyt maksaa palveluihin aktivoiduista henkilöistä maksuosuutta eli ns. sakkomaksua. Siten kunnille on ollut taloudellisesti kannattavaa järjestää palveluita kolmannen sektorin kautta. Kun maksuosuuslistalta poistuu vain siirtymällä pois työttömyysetuudelta, ei palveluiden tarjoamisella itsessään ole samanlaista vaikutusta maksuosuuteen. Uudessa rahoitusmallissa palveluissa on taloudellisesta näkökulmasta kunnille merkittävää se, että henkilöt työllistyvät niiden kautta joko suoraan tai pidemmällä aikavälillä.

Savonlinnan seudulla palkkatukityöllistäminen on ollut laajaa kuntien lisäksi kolmannelle sektorille. Sekä kuntien että kolmannen sektorin palkkatuki on kuitenkin ollut jatkotyöllistymisten kannalta heikompaa kuin yksityisellä sektorilla. Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston mukaan yli puolet kolmannelle sektorille palkkatukityöllistetyistä oli työttömänä 3 kuukautta palkkatuen jälkeen. Kun palkkatukityö ei kerrytä työssäoloehdotta ja johda jatkotyöllistymiseen, on rahoitusmallia kolmannelle sektorille syytä uudistaa.

Uudistamiseen pakottaa käytännössä myös Savonlinnan seudun kuntien TE-tehtäviin saamat yleiskatteelliset valtionosuudet, jotka laskevat vuoden 2025 noin 4,08 miljoonasta siirtymäajan jälkeen vuoteen 2027 noin 3,76 miljoonaan euroon. Alenema johtuu pääosin siitä, että valtio on aiemmin kanavoinut alueelle palkkatukipäätöksin uusia laskentakriteerejä enemmän

määrärahoja. Määrärahat eivät tule riittämään yhtä laajaan palkkatukityöhön kuin aiemmin ilman, että kunnat osoittaisivat siihen rahoitusta tehtävään tarkoitettun valtionosuuden ulkopuolelta.

Palkkatukien maksamisen sijaan vaihtoehtoina kolmannen sektorin toiminnan rahoittamiseen ovat toiminta-avustukset. Toiminta-avustukset voisivat sisältää esimerkiksi työllistämisvelvoitteita. Toiminta-avustuksissa olisi kuitenkin huomioitava, ettei niitä voisi myöntää EU:n valtiontukisäädösten takia markkinoilla tapahtuvaan toimintaan. Yritysten osalta palkkatukea saattaisi olla mahdollista korvata osittain maksamalla kuntalisää, joka tulisi aina myöntää deminimis-avustuksena. Tämä voisi rajoittaa tuen myöntämistä työnantajille, jotka ovat saaneet deminimis-tukia 3 vuoden aikana jo 200 000 euroa. Tuen myöntäminen palkkatukena yrityksille ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena mahdollistaisi näiden tukirajojen ylittämisen. Palkkatuen uudistamisessa ja mahdollisessa myöntämisessä kolmannelle sektorille toiminta-avustuksena tulee huomioida myös sen käsittely ja valvonta. Palkkatuki käsitellään valtion toimittamassa YA-järjestelmässä, mutta siinä ei voi käsitellä ja päättää toiminta-avustuksia eikä mahdollisia työllistämisen kuntalisiä. Kolmannen sektorin toiminta-avustusten ja mahdollisten työllistämisen kuntalisien osalta tulisi huomioida myös se myöntäisikö niitä kunnat vai työllisyysalue.

Edellisen takia kolmannen sektorin rahoitusmallia sekä tulee uudistaa toimijoiden kanssa yhteistyössä huomioiden palkkatuen kriteerien laajempi uudistaminen. Uudistus on tehtävä alkuvuoden 2025 aikana. Työllisyyspalvelut on aloittanut eri toimintatapojen kartoittamisen alueen kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Toimivalta	Hallintosäätö 3. luku § 3 Työllisyysjaosto
Esittelijä	Elinvoima- ja työllisyysjohtaja Weander Janne
Päätösehdotus	Työllisyysjaosto merkitsee asian tiedoksi ja kehottaa valmistelemaan esityksen kolmannen sektorin uudesta rahoitusmallista sekä palkkatuen linjauksista ja ehdoista, mikäli rahoitusmalli kattaisi palkkatuen tulevaisuudessa myös kolmannelle sektorille.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Toimenpiteet	Työllisyysalue